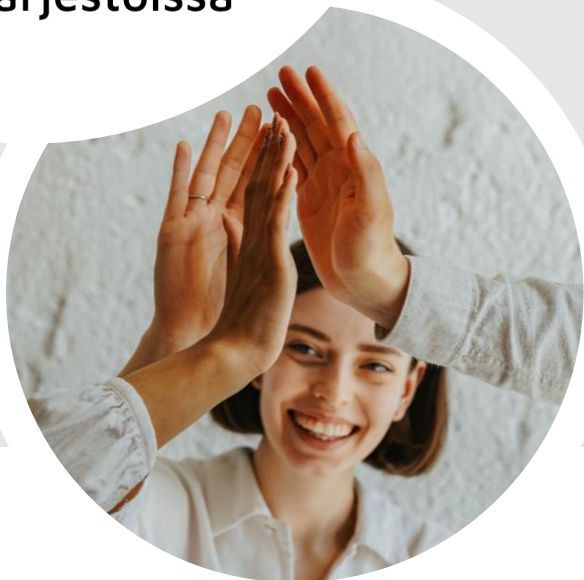

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

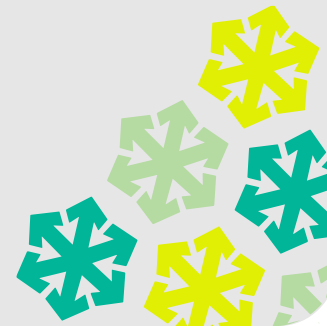
Osallisuuden osaajat järjestöissä

Oppeja ja työkaluja
Epilepsialiiton liittarietkoille
24.4.2026

asiantuntija Raisa Omaheimo

Esityksen sisältö

- Hanke pähkinänkuoressa
- Osallisuuden neljä osa-aluetta
- Työkalujen esittely:
Osallisuusmittari & Osallisuusympyrä

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **SIVIS**

Euroopan unionin
osarahoittama

Sivis on järjestöjen oppilaitos

Opintokeskus Sivis on valtakunnallinen vapaan sivistystyön oppilaitos. Järjestämme ja toteutamme koulutusta yhdessä jäsenjärjestöjemme kanssa. Edistämme koulutuksen avulla aktiivista kansalaistoimintaa, demokratiaa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa.

Vuosittain

600 kansajärjestäjää

6000 koulutusta

100 000 osallistujaa

koulutusta **kaikissa**
maakunnissa ja
250 kunnassa

OpintokeskusSivis.fi

Osallisuuden osaajat järjestöissä

- ESR+ osarahoitettu Opintokeskus Siviksen kaksivuotinen hanke
- Elokuusta 2024 elokuuhun 2026
- Kohderyhmä: Sote- ja pelastusalan järjestöjen ja yhdistysten työntekijät ja vapaaehtoiset
- Alue: Etelä-Karjala, Kanta-Häme, Kymenlaakso, Päijät-Häme ja Uusimaa
- Tiimi: projektipäällikkö, tutkija, kouluttaja
- Työpajoja, valmennusta, työkaluja yhdessä järjestöjen kanssa
- **Hanke yhdistää osallisuuden ja ennakoinnin - kohti elinvoimaista järjestöä!**

Osallisuus

Muutama sana hankkeen
osallisuuskäsityksestä

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **Sivis**

Euroopan unionin
osarahoittama

Mitä on osallisuus?

Hankeemme osallisuuskäsitys perustuu THL:n osallisuusmääritelmään, jonka mukaan **osallisuutta koetaan omassa elämässä, yhteisöissä ja yhteisestä hyvästä.**

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **Sivis**

Euroopan unionin
osarahoittama

Hahmotamme järjestöjen rakentamaa osallisuutta neljän pilarin kautta

- Järjestö rakentaa yhteisöjä
- Järjestö vaikuttaa
- Järjestö vahvistaa
- Järjestö tuottaa ja välittää tietoa

Järjestö rakentaa yhteisöjä

- Yhteisöllisyys ja mahdollisuus päästä osaksi yhteisöä ovat tärkeä osa järjestöjen mahdollistamaa osallisuuden kokemusta.
- Yhteisöllisyyttä koetaan sekä lähi- että verkkotoiminnassa.
- Harrastustoiminnassa olennaista

”Kuulun tänne”

”Vapaaehtoistoiminta innostaa minua”

”Meillä on yhteinen syy olla täällä”

”Täällä on kavereita”

”Harrastamme porukalla”

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **Siviis**

Euroopan unionin
osarahoittama

Järjestö vahvistaa

- Järjestöt tarjoavat koulutusta, ryhmätoimintaa ja muita tapoja toimia, joissa yksilön taidot, voimavarat, pystyvyyden tunne ja tulevaisuususkko vahvistuvat.
- Toisissa järjestöissä nostettu selkeämmin tavoitteeksi ja toisissa tapahtuu toiminnan ohessa.

”Minä osaan ja pärjään”

”Uskon tulevaan”

”Saan toiminnasta hyötyä”

”Pääsen täällä tekemään itselleni mielekkäitä asioita”

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **Siviis**

Euroopan unionin
osarahoittama

Järjestö tuottaa ja välittää tietoa

- Järjestöt tuovat jäsenilleen tai laajemmalle joukolle esim. terveyteen tai julkisiin palveluihin liittyvää tietoa, kukin oman kohderyhmänsä näkökulmasta.
- Järjestöt nostavat asioita julkiseen keskusteluun esim. kokemustoiminnan ja viestinnän avulla.
- Järjestöt viestivät toiminnastaan.

”Saan täältä tietoa, joka auttaa minua elämässäni”

”Järjestö vie minun ja kaltaisteneni elämää koskevaa tietoa eteenpäin”

”Järjestöni on aloitteellinen”

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **Sivis**

Euroopan unionin
osarahoittama

Järjestö vaikuttaa

- Järjestöt vaikuttavat päätöksentekoon
- Järjestöt nostavat valtakunnallisia tai alueellisia epäkohtia julkiseen keskusteluun
- Järjestöt tukevat kohderyhmää ja jäseniä tulemaan tietoisiksi omista oikeuksistaan ja oppimaan vaikuttamista

”Mielipiteelläni on väliä”

”Voin vaikuttaa itselleni tärkeisiin asioihin”

”Järjestö vahvistaa sanomaani”

”Järjestö näkyy”

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **Siviis**

Euroopan unionin
osarahoittama

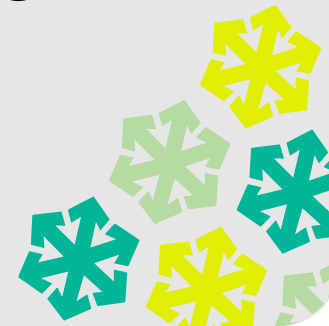
Osallisuutta muodostuu kaikissa järjestöissä

- Osallisuuden kokemus vahvistuu yhdistystoiminnassa, mutta uluttavuudet painottuvat eri yhdistyksissä eri tavoin.
  - Osallisuus yhteisössä vahvistuu ryhmätoiminnasta, vaikuttaminen kampanjoinnissa jne. > On hyvä miettiä, mitä osa-alueita haluamme erityisesti edistää
- Yhdistyksen on aina tärkeä kiinnittää huomiota myös sisäiseen toimintakulttuuriin eli esimerkiksi siihen, että toiminnassa kaikki saavat äänensä kuuluviin.

Osallisuus on yhdessä tekemistä

Keskeistä on muistaa että toiminnan suunnittelemisen ja kehittämisen tehdään niin että **mukana ovat kaikki joita asia koskee**

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

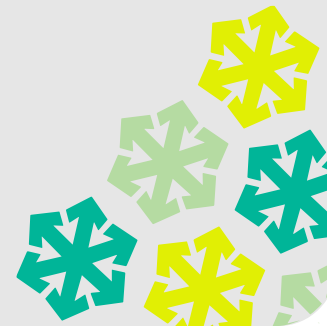
Opintokeskus **Sivis**

Euroopan unionin
osarahoittama

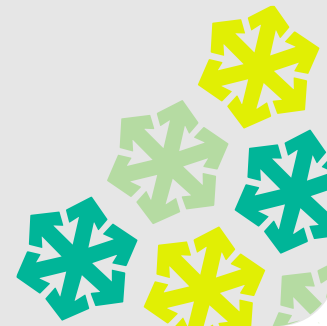
Työkaluja

- Osallisuusympyrä
- Osallisuusmittari
- (Tee tulevaisuus –työkalupakki)

Osallisuusympyrä

Itsearviointin työkalu

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **SIVIS**

Euroopan unionin
osarahoittama

Osallisuusympyrä perustuu itsearviointiin

- Arvioidaan osallisuuden edistämistä yhdistystoiminnassa
- Pohditaan, miten meidän toiminta on sujunut
- Realistiset vastaukset, Osallisuusympyrä vinkkaa miten vastauksia voi perustella

Väittämät käsittelevät osallisuuden osa-alueita järjestökentällä

- Järjestö rakentaa yhteisöjä
- Järjestö vaikuttaa
- Järjestö vahvistaa yksilöitä
- Järjestö jakaa ja välittää tietoa
- Sekä viidentenä elinvoimaisuutta kartoittavat väittämät

Miten Osallisuusympyrää käytetään

- Osallisuusympyrässä on 15 väittämää yhdistyksen toiminnasta
- Jokaiselle väittämälle annetaan arvosana 0-4

Esimerkki:

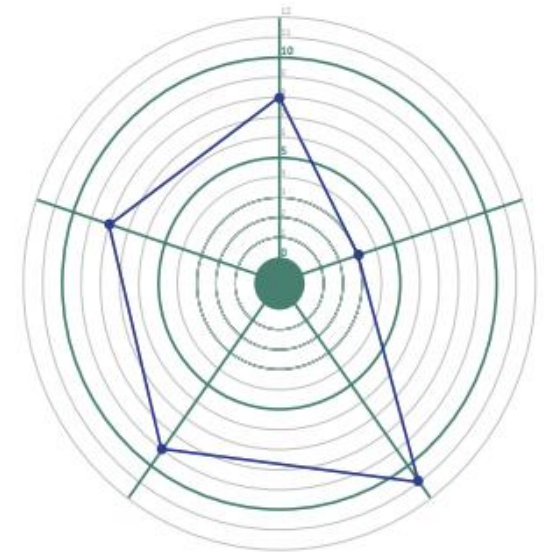
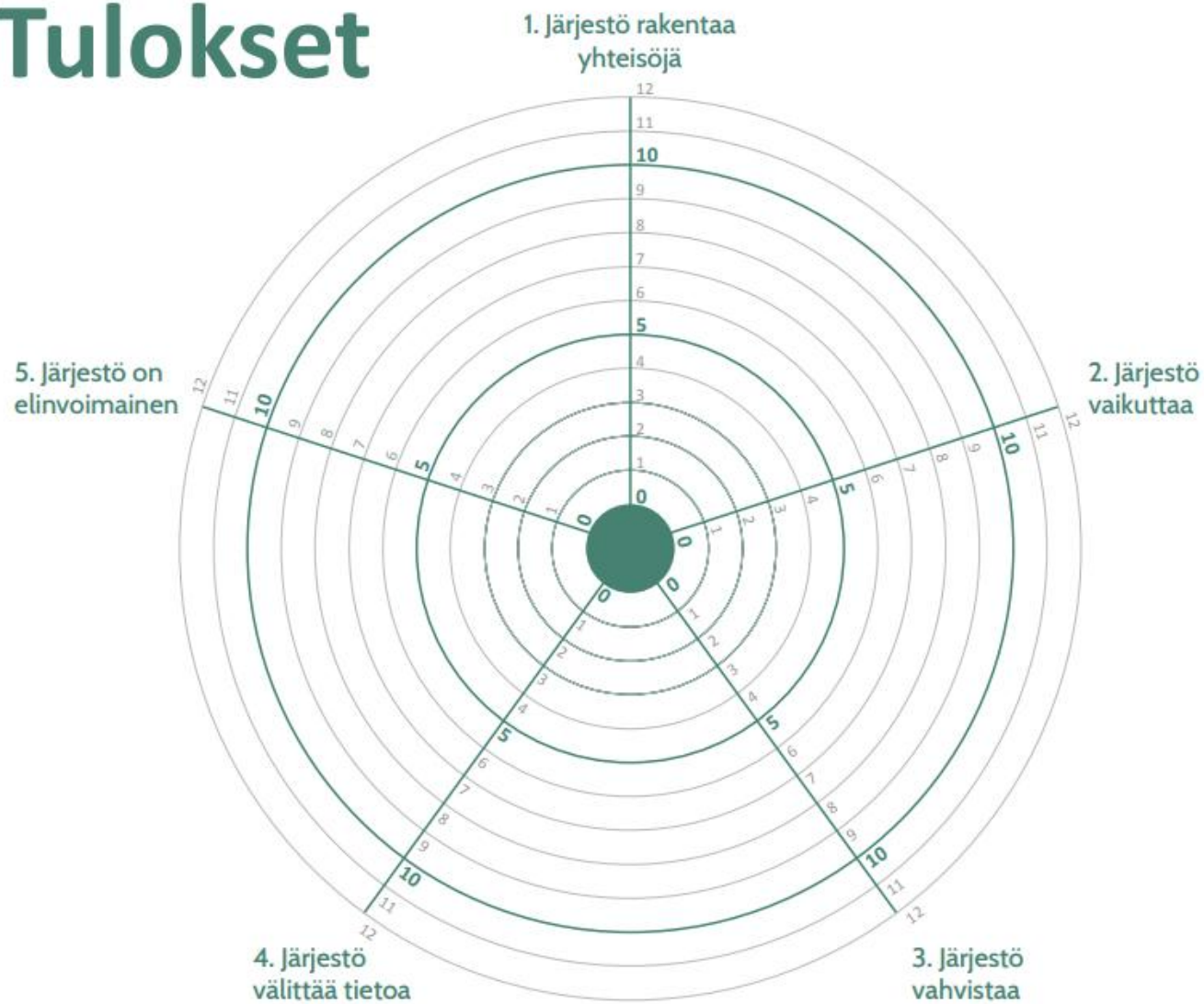
1. Järjestö rakentaa yhteisöjä

	Toimintaamme osallistuvat ihmiset kokevat kuuluvansa meillä yhteisöön.	Toimintaamme osallistuvat ihmiset saavat yhdistyksessämme tukea yhteisöltämme.	Toimintaamme osallistuvat ihmiset toiminnasta antavat palautetta ja sitä kuunnellaan.
	0 1 2 3 4	0 1 2 3 4	0 1 2 3 4
Ihannetila (= arvo 4)	Toimintaan osallistuu joko kasvokkain tai verkossa yhdistyksen kokoon nähden paljon ihmisiä. He eivät jätä ryhmätoimintaa kesken, vaan jaksavat kauden loppuun. He kokevat, että heidät on vastaanotettu hyvin ja että heidän sosiaaliset suhteensa vahvistuvat toiminnassa.	Yhdistyksen toiminnassa olevat osallistujat, vapaaehtoiset ja muut toimijat kokevat, että toisiin voi luottaa ja toisilta saa apua. Vapaaehtoisille on nimetty heitä ohjaava henkilö.	Yhdistys kerää aktiivisesti palautetta toiminnastaan ja kehittää toimintaa sen avulla. palautetta annetaan aktiivisesti myös esimerkiksi verkossa.
Miten perustella?	Tätä voi perustella numeerisesti esimerkiksi seuraamalla käyttäjätalastoja: Moniko osallistuu, kuinka suuri osuus jättää kesken? Laadullinen arviointi voi perustua palautetietoon, jota voi kerätä esim. Osallisuusmittarilla, jossa on tähän liittyvä väittämä.	Onko teille nimetty vapaaehtoisten ohjaaja tai esim. häirintäyhteys henkilö? Laadullinen arviointi voi perustua palautetietoon, jota voi kerätä esim. Osallisuusmittarilla, jossa on tähän liittyvä väittämä.	Onko käytössä toimintaan sopivia tapoja kerätä palautetta (esim. lomakkeita ym.)? Kerätäänkö palautetta säännöllisesti? Hyödynnetäänkö palautetta ja viestitäänkö osallistujille siitä, miten palautetta on hyödynnetty?

Tulokset

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **Sivis**

Euroopan unionin
osarahoittama

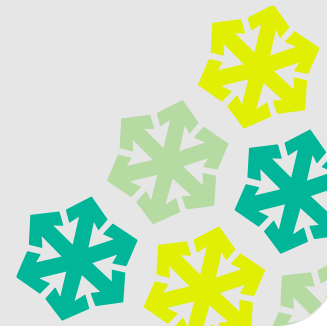
Tulokset kehittämistyön tukena

- Auttavat tavoitteiden asettamisessa
- Tukevat kehittämiskohteiden valitsemista
- Tunnista mikä toimii hyvin!

- Muista myös vaihtaa näkökulmaa, tai anna täytettäväksi eri porukoille, esim.
  - Hallituksen jäsenet
  - Työntekijä
  - Vapaaehtoiset
  - jne

Osallisuusmittari

Koetun osallisuuden arvioimiseen

(Taustalla nuorisoalan osaamiskeskus Kentaurissa valmistuneet ikätasoiset osallisuusmittarit)

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **SIVIS**

Euroopan unionin
osarahoittama

Osallisuusmittari

- 10 väittämän patteristo
- Liitä osaksi omaa sähköistä kyselyä kokonaan tai osin
- Mukana ohjeet käyttämiseen + analyysiin
- Sekä printattava versio
- Seuraa toimintojen vaikutuksia
- Saanut hirmu hyvän vastaanoton

Osallisuusmittarin väittämät

1. Saan täällä apua, kun sitä tarvitsen.
2. Uskallan täällä sanoa, mitä mieltä olen.
3. Tähän yhteisöön kuuluminen on minulle merkityksellistä.
4. Tässä yhteisössä voin luottaa muihin ja minuun luotetaan.
5. Olen oppinut täällä itselleni tärkeitä asioita.
6. Ideoitani kuunnellaan.
7. Saan tarpeeksi tietoa toiminnasta ja sen aiheista.
8. Voin vaikuttaa siihen, mitä täällä tehdään.
9. Pystyn osallistuessani vaikuttamaan johonkin itselleni tärkeään asiaan.
10. Olen toiveikas tulevaisuuden suhteen.

Hankkeessa tulossa vielä

- Julkaisu: *Osallisuuteen oppimassa* ilmestyy toukokuussa
- Päätöswebinaari [Suuntana osallisuus](#) 28.5.2025, ilmoittaudu mukaan!

Kiitos!

raisa.omaheimo@opintokeskussivis.fi

osallisuudenosaajat.fi

Osallisuuden
osaajat järjestöissä

Opintokeskus **Sivis**

Euroopan unionin
osarahoittama